

İKİNCİ BÖLMƏ

KINCSES MACARISTANA QARŞI İŞİ

(Ərizə № 66232/10)

QƏRAR

STRASBURQ

27 yanvar 2015-ci il

YEKUN QƏRAR

01/06/2015

Bu qərar Konvensiyanın 44.2-ci maddəsinə əsasən yekun qərardır. Qərar redaksiya tərəfindən nəzərdən keçirilə bilər

Kincses Macarıstana qarşı işində ,

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (İkinci bölmə), aşağıdakı heyətdən ibarət olaraq:

Sədr Guido Raimondi,

András Sajó,

Nebojša Vučinić,

Helen Keller,

Paul Lemmens,

Egidijus Kūris,

Hakimlər Jon Fridrik Kjølbroy,

və Bölmə katibi Stanley Naismith-in iştirakı ilə ,

9 dekabr 2014-cü il tarixində keçirilən dinləmə zamanı,

Yuxarıda göstərilən tarixdə, aşağıdakı qərarı qəbul edir:

PROSEDUR

1. İş 15 oktyabr 2010 tarixində iddiaçı Macarıstan vətəndaşı, cənab István Kincses (iddiaçı) tərəfindən İnsan hüquqları və əsas azadlıqlarının müdafiəsi üzrə Konvensiyanın 34-cü maddəsinə əsasən (no. 66232/10) Macarıstana qarşı vəsatətlə məhkəməyə təqdim olunmuşdur.

2. Macarıstan hökuməti (bundan sonra hökumət) İnzibati İdarəçilik və Ədliyyə Nazirliyinin səlahiyyətli şəxsi qismində cənab Z. Tallódi tərəfindən təmsil olunur.

3. İddiaçı xüsusi olaraq qeyd edir ki, onun söz və fikir azadlığı hüquqi nümayəndə kimi, işə baxan hakimlərin birini tənqid etdiyi səbəbindən barəsində cərimə cəzası tətbiq olunduğuna görə pozulmuşdur. O həmçinin iddia edir ki, ona qarşı aparılan intizam icraatının müddəti konvensiyanın 6-cı maddəsinə uyğun olmamışdır.

4. 5 iyun 2013 tarixində vəsatət hökumətə ünvanlanmışdır.

FAKTLAR**I. İŞİN HALLARI**

5. İddiaçı 1960-cı ildə anadan olmuşdur və Debrecendə yaşayır. O, ixtisaslı vəkil və Bekes Əyaləti Vəkillər Kollegiyasının üzvüdür.

6. Həmin vaxt ərzində, iddiaçı Battonya Rayon məhkəməsində işə baxılarkən ovçuluq assosiasiyasının hüquqi nümayəndəsi kimi iştirak etmişdir. 19 mart 2003 tarixində, o ikinci instansiya Bekes Əyaləti Regional Məhkəməsinə apellyasiya şikayətini təqdim etmişdir. Bu şikayətdə o, hakim vəzifəsini yerinə yetirmək üzrə birinci instansiya hakiminin səlahiyyətlərinin yoxlanılmasını məhkəmədən xahiş etmişdir. Öz apellyasiya şikayətində, o aşağıdakıları qeyd edir:

“Əlbəttə ki, biz işə baxan hakimin hər hansı fəaliyyət qabiliyyətinə şübhə etmirik, lakin faktlar onu göstərir ki, etiraza baxmayaraq məhkəmə işində nümayəndə-qəyyum təyin etməsi onun qərəzliliyinin ilkin sübutudur...

Cavabdehin iclasda olmaması səbəbindən dindirilmənin və iclasın təxirə salınması, daha sonrakı vaxta təyin olunması və digər iclası çağırması tək-cə qərəzlilik deyil, həm də peşəkar qabiliyyətin aşağı olmasının bariz sübutudur...

Qərarı hakimin şəxsi fikrini əks etdirdiyindən və hər hansı sübuta əsaslanmadığından, biz işə baxan hakimin fəaliyyət qabiliyyətinə şübhə ilə yanaşırıq. Onun hərəkəti iddiaçıya rəğbət göstərmək və ya cavabdehə etinasız yanaşmaqla müşayiət olunmuşdur. İşə baxmış hakimlərin konstitusiyaya azadlığına əsaslanmalı olan qanunvericiliyə əsasən belə qeyri-obyektiv qərarlara yol verilməməlidir.

Yuxarıda göstərilənlərə əsasən, bizim apellyasiya üzrə müraciətimizdən əlavə, biz həmçinin Əyalət üzrə Regional Məhkəmədən bizim müraciətimizi hakimin peşə qabiliyyətini yoxlamaq üçün cavabdeh orqanların işə baxması üçün ötürməsinə xahiş etmişik.”

7. Bu hərəkət Bekes Əyaləti üzrə Regional Məhkəməyə ötürülmüşdür və həmin məhkəmənin sədr müavini Bekes Əyaləti üzrə Vəkillər Kollegiyasına bildirmişdir ki, iddiaçının müraciətlərinə intizam icraatı qaydasında baxılmalıdır.

11 aprel 2003 tarixində, Vəkillər Kollegiyasının sədri iddiaçını intizam icraatının başlanması barədə məlumatlandırmışdır.

24 aprel 2003 tarixində, iddiaçı intizam icraatının başlanmasına etiraz kimi öz mülahizələrini təqdim etmişdir.

8. Sonrakı icraat zamanı, Vəkillər Kollegiyasının İntizam Şurası işə baxmışdır. 10 iyun 2004 tarixində, şura ciddi intizam pozuntusuna görə iddiaçını 170,000 macar forinti (HUF) (təxminən 570 avro) məbləğində

cərimə etmişdir. Apellyasiyada, 5 noyabr 2004 tarixində Milli Vəkillər Kollegiyasının İntizam Şurası qərarı mahiyyəti ilə qüvvədə saxladı.

İddiaçı məhkəmə baxışını tələb etmişdir. 19 sentyabr 2006 tarixində, Budapeşt Regional Məhkəməsi icraat səbəblərinə əsaslanaraq, işi intizam orqanlarına ötürmüşdür.

9. Davam edən intizam icraatında, 11 aprel 2008 tarixində, İntizam şurası iddiaçını bilərəkdən intizam qaydalarını pozduğuna görə 170.000 HUF (570 avro) dəyərində cərimə etmişdir. Şuranın “əlbəttə, biz işə baxan hakimin hər hansı peşə qabiliyyətinə şübhə etmirik”, “bu qeyri-obyektivlik məsələsi deyil, açıq-aydın peşə səriştəsizliyidir” və “biz işə baxan hakimin peşə qabiliyyəti olmadığını demirik, lakin bu hal bizdə şübhə yaradır” kimi ifadələri məhkəmə ləyaqətinə hörmətsizlik kimi qiymətləndirmişdir. Bu, iddiaçının müvafiq etik öhdəlikləri pozmasından ibarət olan intizam pozuntusu olmuşdur.

10. 3 noyabr 2008 tarixində, Milli Vəkillər Kollegiyasının İntizam şurası birinci instansiya İntizam şurasının mübahisəli məsələnin ton və dilinin qəbul olunmaz olduğu və vəkillərin nüfuzuna xələl gətirdiyi fikrini təsdiqləyərək, qərarı qüvvədə saxlamışdır.

11. 2 iyun 2009 tarixində, Budapeşt Regional Məhkəməsi iddiaçının intizam sanksiyası barədə tələbini rədd etmişdir. Məhkəmə iddiaçının mübahisəli ifadələri ilə yalnız prosessual hüquqlarını icra etdiyi və işə baxan hakimin qeyri-obyektivliyə görə kənarlaşdırılması fikri ilə razı olmamışdır. Bundan əlavə bildirilir ki, ifadələr yalnız işə baxan hakimi deyil, qanunvericiliyi pozaraq məhkəməni də bir müəssisə kimi təhqir etmişdir.

12. 20 aprel 2010 tarixində, Ali Məhkəmə Regional Məhkəmənin qərarını qüvvədə saxlayaraq, iddiaçının şikayətini rədd etmişdir. Məhkəmə iddiaçının intizam tədbirinin onun prosessual hüquqlarını pozması, müdafiəçi qismində çıxış etməsi və qeyri-obyektivlik üzrə vəsatət verməsi arqumentini rədd etmişdir. Regional məhkəmənin gəldiyi nəticəni təkrarlayaraq, Ali Məhkəmə iddiaçının irəli sürdüyü arqumentə zidd olaraq, onun birinci instansiya baxışının bitməsindən sonra irəli sürdüyü bildirişin (bax yuxarıda paraqraf 6) “işə baxan hakimin qeyri-obyektivliyə görə kənarlaşdırılması xidmət edə bilməz” qərarını qüvvədə saxlamışdır. Bundan əlavə qeyd edilir ki, iddiaçının inzibati tədbirə məruz qaldığı, hakimin peşəkar qabiliyyətinin yoxlanılması tələbinin iddia deyil, danışıq tonu baxımından şərh edilə bilər.

II. MÜVAFIQ YERLİ QANUNVERİCİLİK

13. Qanunvericilikdə olan Vəkillər üzrə 1998 tarixli XI sayılı aktda aşağıdakılar qeyd edilir:

İntizam pozuntusu

Bölmə 37

“İntizam pozuntusu aşağıdakı hallarda vəkil tərəfindən yerinə yetirilir:

a) Vəkillər üzrə etika qaydalarında göstərilən öhdəliklər və ya peşə təcrübəsinin icrası zamanı ortaya çıxan öhdəlikləri səhvən pozan şəxslər, və ya

b) öz vəkillik fəaliyyətinin bir hissəsi kimi səhv hərəkətlə qrup kimi vəkillərin nüfuzunu alçaldan şəxslər.”

14. Əsasnamə no. 8/1999. (III.22.) etik qaydalar və vəkillərin peşəsi ilə bağlı gözləntilər üzrə Milli Vəkillər Kollegiyasının aşağıdakı kimi şərh olunur:

“12.1. Vəkillər rəsmi prosedurlar zamanı xüsusilə məhkəmə baxışı zamanı ləyaqəti təmin etməlidir.... Vəkillər məhkəmə ləyaqətini qorumağa borcludurlar.

15.2. Məhkəmə baxışı və proseduru zamanı, vəkillər məhkəmə üzvləri və digər orqanlara ləyaqət və hörmət göstərməklə, peşə əməlinə uyğun şəkildə davranmalıdırlar.”

15. Qanunvericilikdə vəkillər üzrə aktın 38-ci bölməsi və 3/1998 (VI27.) sayılı əsasnamənin 30(1) bölməsi. Milli Vəkillər Kollegiyasının aşağıdakı intizam cəzasını təmin edir: töhmət, kiçik pozuntular üçün ikiqat məbləği keçməyən cərimə və Vəkillər sırasından uzaqlaşdırma.

QANUNVERİCİLİK

I. KONVENSIYANIN 10-CU MADDƏSİNİN İDDİA EDİLƏN POZUNTUSU

16. İddiaçı şikayət edir ki, onun vəkil kimi öz fikrini azad ifadə etmək hüququ məhkəmə baxışı zamanı intizam pozuntusu üzrə cərimə olunduğu

üçün pozulmuşdur. İddiaçı konvensiyanın 6.1, 10, 13 və 17-ci maddələrinə istinad edir.

Məhkəmə hesab edir ki, bu şikayət müstəsna olaraq 10-cu maddəyə əsasən nəzərdən keçirilməlidir, bu maddənin müvafiq hissəsində aşağıdakılar qeyd edilir:

“1. Hər kəs (öz fikrini - tərc.) ifadə etmək azadlığı hüququna malikdir. Bu hüquqa öz rəyində qalmaq azadlığı, dövlət hakimiyyəti orqanları tərəfindən hər hansı maneçilik olmadan və dövlət sərhədlərindən asılı olmayaraq, məlumat və ideyaları almaq və yaymaq azadlığı daxildir. Bu maddə dövlətlərin radioyayım, televiziya və kinematoqrafiya müəssisələrinə lisenziya tələbi qoymasına mane olmur.

2. Bu azadlıqların həyata keçirilməsi ədalət mühakiməsinin nüfuz və qərəzsizliyini təmin etmək üçün qanunla nəzərdə tutulmuş və demokratik cəmiyyətdə zəruri olan müəyyən formallıqlara, şərtlərə, məhdudiyətlərə və ya sanksiyalara məruz qala bilər.”

17. Hökumət arqumenti qəbul etməmişdir.

A. İddiyanın qəbul olunması

18. Məhkəmə qeyd edir ki, bu şikayət konvensiyanın 35.3-cü maddəsində qeyd olunan daxilində əsassız deyildir. Bundan əlavə qeyd edilir ki, bu iddia hər hansı digər səbəblərə görə qəbul edilməz hesab olunmur. Bu səbəbdən, iddia qəbul edilməlidir.

B. Mahiyyət

1. Tərəflərin arqumentləri

19. Hökumət qəbul edir ki, intizam pozuntusuna görə cərimə kəsilməsi iddiaçının ifadə azadlığını müdaxiləyə səbəb olmuşdur. Buna baxmayaraq, onlar iddia edirlər ki, müdaxiləyə qanunvericiliyə əsasən yol verilmişdir, qanuni maraqlara xidmət etmişdir və demokratik cəmiyyətdə zəruri hesab edilir. Xüsusilə, iddiaçını cərimələmə qərarı Qanunvericilikdə olan vəkillər üzrə aktın 37a bəndinə əsaslanır və məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzunu qorumağa xidmət etmişdir.

20. Hökumət bundan əlavə hesab edir ki, müdaxilə aşağıdakı səbəblər üzrə onun məqsədinə mütənasib olmuşdur.

21. Onlar ilk olaraq qeyd edirlər ki, yerli məhkəmələr iddiaçının ifadə azadlığı hüququ və konvensiyanın 10-cu maddəsində göstərilən prinsiplərlə qəbul olunan qaydada müvafiq maraqları nəzərə alaraq məhkəmə ləyaqətinin qorunması arasında münaqişələri həll etmişdir . Hökumətin fikrinə əsasən, iddiaçı məhkəmə ləyaqətinə qarşı qeyri-müvafiq ton və dildən istifadə edərək və işə baxan hakimin peşəkar qabiliyyətinə şübhə ilə yanaşaraq öz ifadə azadlığı həddini keçmişdir. Onların fikrincə, iddiaçı bu şərtləri ilə məhkəmənin qanunvericilik hallarına yardım etdiyini bildirmişdir.

22. Hökumət həmçinin qeyd edir ki, iddiaçı öz narazılığını fərqli üsulla ifadə edə bilərdi. Qeyri-obyektivliyə qarşı fikrini irəli sürən zaman, o, məhkəmə ləyaqətini təhqir etmədən fikirlərini çatdırı bilərdi.

23. Hökumət bundan əlavə etiraz edir ki, tətbiq olunan sanksiyanın növü və sərtliyi müdaxilə mütənasibliyini qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınacaq meyar olmuşdur. Cari işdə, iddiaçı qeyri-mütənasib hesab edilməyən 170.000 HUF məbləğində cəriməni müdafiə etmişdir.

24. İddiaçı qeyd edir ki, onun bildirdiyi fikirləri Mülki Prosesual Məcəlləyə əsasən onun prosesual hüquqlarının icrası zamanı qeyri-obyektivliyi əks etdirmişdir. O yalnız işə baxan hakimin baxdığı işə fikrini yönəltmək istəmişdir və o öz fikirlərini əsaslandırmaq üçün bütün müvafiq səbəbləri özündə əks etdirmişdir.

2. Məhkəmə qiymətləndirilməsi

25. Məhkəmə təkrarən qeyd edir ki, 10-cu maddə yalnız müsbət qəbul olunan və ya pozuntu kimi qeydə alınmayan məlumat və ya ideyalara deyil, həmçinin pozuntu, zərər və ya narahatlıq hallarına da tətbiq olunur (bax, məsələn, *Mouvement raëlien suisse İsveçrəyə qarşı* [GC], no. 16354/06, § 48, ECHR 2012 (extracts)). Bundan əlavə, ifadə azadlığı ifadə olunan ideya və məlumat mahiyyətlərini müdafiə etmir, həm də bu ideya və məlumatlarla çatdırılan fikri formalaşdırır (bax, məsələn, *Kyprianou Kiprə qarşı* [GC], no. 73797/01, § 174, ECHR 2005-XIII; və *Mariapori Finlandiyaya qarşı*, no. 37751/07, § 62, 6 iyul 2010).

26. Bu məsələ tərəflər arasında mübahisəyə səbəb olmamışdır və məhkəmə iddiaçının intizam pozuntusuna görə cərimələnməsinin konvensiyanın 10.1 maddəsi ilə təmin olunan ifadə azadlığına müdaxilə kimi qiymətləndirilməsinə heç bir səbəb olmadığını qeyd edir.

27. Məhkəmə qeyd edir ki, ifadə azadlığı konvensiyanın 10.2 maddəsində göstərilən istisnalara əsaslanır. Qeyd olunur ki, iddiaçının ifadə azadlığına müdaxilə 1998-ci il tarixli XI sayılı aktın 37 a və 38-ci bölmələrinə əsaslanır.

Bundan əlavə, qeyd olunmalıdır ki, bu məsələ 10.2 maddəsinin şərhində daxilində məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzunun saxlanılmasını özündə əks etdirir.

28. Bu səbəbdən, məhkəmənin nəzərə almalı olduğu məsələ odur ki, müdaxilə demokratik cəmiyyətdə zəruridir. Bunu etməklə, məhkəmə müvafiq faktların təsdiqli qiymətləndirilməsinə əsaslanan, 10-cu maddədə qeyd edilən prinsiplərə cavab verən standartların milli orqanlar tərəfindən icra olunmasını təmin etməlidir və (bax, digər ölkə orqanları arasında, *Jersild Danimarkaya qarşı*, 23 sentyabr 1994, § 31, Seriya A no. 298) bir tərəfdən məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzuna zərər vurmamaq və digər tərəfdən iddiaçının ifadə azadlığını müdafiə etmək arasında balans əldə olunmalıdır (bax *Žugić Xorvatiyaya qarşı*, no. 3699/08, § 42, 31 May 2011).

29. Məhkəmənin iş üzrə presedent hüququna əsasən, 10.2 maddəsinin şərhində daxilində zəruri sifəti sosial tələbata təzyiq göstərilməsinin mövcudluğunu nəzərdə tutur. Razılığa gələn dövlətlər belə tələbatın mövcudluğu barədə dəqiq qiymətləndirməyə malikdir, lakin bu məsələ azad məhkəmə tərəfindən tətbiq olunan qərarlar və həm də qanunvericiliyi ehtiva edərək, Avropa nəzarəti altında əldən-ələ gəzməkdədir. (bax *Janowski Polşaya qarşı* [GC], no. 25716/94, § 30, ECHR 1999-I).

30. Yerli qiymətləndirmə hüququ dairəsi 10.2 maddəsində sadalanan hər bir məqsəd üzrə eyni deyildir. Yerli qanunvericilik və razılığa gələn dövlətlərin təcrübəsi məhkəmə hakimiyyətinin nüfuzu sahəsində ədalətli və zəruri tədbirləri nəzərdə tutur. Bu məsələ 6-cı maddə daxil olmaqla, konvensiyanın bir sıra şərtlərində öz əksini tapmışdır. Buna müvafiq olaraq, Avropa nəzarətinin daha az ixtiyari qiymətləndirmə səlahiyyətinə uyğun olduğu nəzərə çarpır (bax *The Sunday Times Birləşmiş Krallığa qarşı* (no. 1), 26 Aprel 1979, § 59, Seriya A no. 30).

31. Məhkəmə bundan əlavə təkrar olaraq qeyd edir ki, məhkəmə hakimiyyəti nüfuzu frazasına xüsusi olaraq, məhkəmələrin ictimaiyyət tərəfindən qəbul olunmaları, qanuni hüquq və öhdəliklərin müəyyən olunması üzrə müvafiq forum, müvafiq mübahisələrin həll edilməsi, bundan əlavə, cəmiyyətin öz funksiyalarını yerinə yetirmək üzrə məhkəməyə hörmətlə yanaşmaq məsələləri daxildir (bax *The Sunday Times*, yuxarıda göstərilən, § 55).

32. Ədalətin zəmanətçisi olan və qanunvericiliklə idarə olunan dövlətlərdə əsas rol oynayan məhkəmələrin işi ictimai inamı təmin etməlidir. Bu səbəbdən məhkəmə əsassız hücumlardan qorunmalıdır. Buna baxmayaraq, məhkəmələr, bütün digər dövlət müəssisələri kimi, tənqid və yoxlamalardan

siğortalanmayıblar. (bax *Skatka Polşaya qarşı*, no. 43425/98, § 34, 27 May 2003). Bu səbəbdən, tərəflər öz hüquqlarını müdafiə etmək məqsədilə ədalət mühakiməsini şərh edən zaman, tənqid müəyyən olunmuş sərhədləri aşmamalıdır (bax *Saday Türkiyəyə qarşı*, no. 32458/96, § 43, 30 mart 2006).

33. Xüsusi olaraq, tənqid və təhqir arasında aydın fərq göstərilməlidir. Hər hansı formada ifadə məhkəmə və ya məhkəmə üzvlərini təhqir etməkdirsə, prinsip etibarilə, müvafiq sanksiya konvensiyanın 10-cu maddəsinin pozulması kimi nəzərə alınmayacaqdır (bax *Skatka*, loc. cit.).

34. Bundan əlavə, vəkillərin xüsusi statusu onlara cəmiyyət və məhkəmələr arasında vasitəçi qismində ədalət mühakiməsində mərkəzi mövqe verir. Belə mövqe vəkillər kollegiyasının üzvlərinin hərəkəti üzrə adi məhdudluqları şərh edir (bax *Casado Coca İspaniyaya qarşı*, 24 fevral 1994, § 54, Seriya A no. 285-A).

Müştəri maraqlarını müdafiə etmək üzrə vəkillərin rolu onların seçimlərini arqument aktuallığı və yararlığına yönəldir. Onlar müştərinin ümdə maraqlarını nəzərə alaraq, bu məsələyə etiraz etmək və ya şikayət irəli sürmək kimi çox həssas vəziyyətdə qalırlar. Onlar müştərilərinin potensial zərərləri üzrə, məhkəmələr qarşısında işə baxılması ərzində, onların hüquqi mövqeyi, prosedur xarakteri və sair üzrə özlərini məhdudlaşmış hiss edirlər. Cəmiyyət ədalət mühakiməsinə etimad göstərməsi üçün, onlar effektiv təmsilçiliyi təmin etmək üçün onların qanuni peşə qabiliyyətinə inanmalıdırlar. Bundan əlavə qeyd edilir ki, hətta müvafiq yüngül cəzanın “mənfi təsiri” ədalətin effektiv mühakiməsi məsələsi üzrə məhkəmə və vəkillər arasında müvafiq balans təşkil edən zəruri faktordur. (bax *Kyprianou Kiprə qarşı* [GC], yuxarıda göstəriləni kimi, § 175).

35. Cari işin faktlarını araşdıraraq, məhkəmə qeyd edir ki, onun 2 iyun 2009-cu il qərarı üzrə, Budapeşt regional Məhkəməsi belə qənaətə gəlmişdir ki, iddiaçının öz apellyasiya şikayəti zamanı dediyi sözlər həm işə baxan hakim və həm də bir müəssisə kimi məhkəməni təhqir etmişdir. (bax yuxarıda paraqraf 11). Bu qərar, intizam tədbirinin iddiaçının işə baxan hakimin peşə qabiliyyətindən şikayət deyil, təqdimat tonu səbəbindən irəli sürüldüyünü əlavə edərək, Ali Məhkəmənin 20 aprel 2010 tarixli qərarı ilə təsdiqlənmişdir (bax yuxarıda paraqraf 12).

36. Ali Məhkəmə intizam cəriməsinin həqiqətən iddiaçının vəkili kimi hüquqlarına təsir edib-etmədiyini nəzərə almışdır (bax yuxarıda paraqraf 34). Belə qənaətə gəlinmişdir ki, onun birinci instansiya qərarı üzrə öz narazılığını ifadə etmək hüququ və işə baxan hakimin davranışı məhdudlaşdırılmamalıdır. Belə müəyyən edilmişdir ki, birinci instansiyada işə baxıldıqdan sonra,

təqdim olunduğuna görə, bu apellyasiya şikayətində olan qeydlər birinci instansiya hakiminə qarşı qeyri-obyektivliyə görə hərəkət kimi deyil, iddiaçının şəxsi fikri kimi nəzərə alınmalıdır. Bundan əlavə, yerli məhkəmələrin qərarlarına əsasən, iddiaçı hakim kimi xidmət göstərən birinci instansiya məhkəməsinin hakiminin fəaliyyət qabiliyyətinə şübhə ilə yanaşdığına görə deyil, öz tənqidində ədalət mühakiməsinin nüfuzuna zərər gətirən tonlardan istifadə etdiyi üçün cərimələnmişdir. (bax yuxarıda paraqraf 12).

37. Məhkəmə qeyd edir ki, bu məhkəmə baxışı ilə əlaqəli səhv qərar qəbul edən və ya hərəkət edən hakimlər və digər şəxsləri müşaviri təhqir etməsi kimi *Meister Almaniyaya qarşı işi* (nos. 25157/94 və 30549/96, komissiyanın 18 oktyabr 1995 və 10 aprel 1997 tarixli qərarları (qeydə alınmamış)); müşavirin hakimə qarşı gülünc kəlmələr işlətdiyi *W.R. Avstriyaya qarşı* (no. 26602/95, Komissiyanın 30 iyun 1997 tarixli qərarı (qeydə alınmamış)); müşavirin ittiham aktını hazırlayan prokurorun sərxoş vəziyyətində olduğunu bildirən *Mahler Almaniyaya qarşı* (no. 29045/95, Komissiyanın 14 yanvar 1998 tarixli qərarı (qeydə alınmamış)); iddiaçıya sədrlik edən hakimlə əlaqəli alçaldıcı şəkildə yazılı apellyasiyası barədə xəbərdarlığın göndərildiyi *A. Finlandiyaya qarşı* ((dec.), no. 44998/98, 8 yanvar 2004); Türkiyə ədalət məhkəməsini xalat geyinən icraçılar kimi təsvir etdiyi *Saday* (yuxarıda göstərilən), və öz apellyasiya şikayətində hakimin təkəbbürlü olduğu və öz vəzifə borcunu yerinə yetirə bilmədiyini *Žugić* (yuxarıda göstərilən) işləri ilə eyni nüanslara malikdir.

38. Məhkəmə bu kontekstdə təkrar olaraq qeyd edir ki, vəkillərin ədalət mühakiməsi barədə öz fikirlərini cəmiyyətlə paylaşmaq hüququna malik olsalar belə, onların tənqidi müəyyən olunmuş sərhədləri keçməməlidir. Bununla əlaqəli, məhkəmə qərarları, müvafiq ədalət mühakiməsi tələbləri, hüquqi peşə ləyaqəti ilə ortaya çıxan suallar haqqında cəmiyyətin məlumat əldə etmək hüququ daxil olan, cəlb olunan müxtəlif tərəflər arasında hüquq balansına təsiri nəzərə alınmalıdır (bax *Schmidt Avstriyaya*, no. 513/05, § 36, 17 iyul 2008).

39. Cari işdə, iddiaçı mülki iş üzrə müştərinin hüquqi nümayəndəsi qismində çıxış edirdi. Bu vəzifəni yerinə yetirən zaman hazırladığı yazılı vəsatətlərdə, o, işə baxan hakimin peşə qabiliyyətini tənqid etmişdir. Cari iş hallarında bundan əlavə qeyd edilir ki, müvafiq ədalət mühakiməsinin marağının və hüquqi fəaliyyət ləyaqətinin qorunması tələbi ictimai narahatlıq və ya mətbuat azadlığı məsələlərinin açıq müzakirəsində maraqlara qarşı

yönəldilməməlidir (bax, *dəyişikliklərlə, Nikula Finlandiyaya qarşı*, no. 31611/96, § 48, ECHR 2002-II).

40. Məhkəmə həmçinin qeyd edir ki, mübahisə bəyanatlar qərara əsaslanan tənqid deyil, həm də İntizam Şurası və yerli məhkəmələr tərəfindən qeyd edildiyi kimi hakimin peşə qabiliyyətini alçaldılmasına və sözügedən məhkəmənin qanuna əməl etməməsi kimi nəzərə alınmışdır. Qismən kinayəli, qismən də təhqiredici bəyanatlarla əlaqəli (bax yuxarıda paraqraf 9), məhkəmə belə qiymətləndirməni əsassız hesab etmir. Bundan əlavə iddiaçının alçaldıcı sözlərdən istifadə etmədən qərarla tənqid məsələsinin mahiyyətini ifadə edə bilməyəcəyi kimi hər hansı hal qeydə alınmır (bax, *dəyişikliklərlə, iddiaçı vəkili məhkəmədə olan polis rəsmisini tənqid etməsi şəxsi təhqir kimi nəzərə alınmadığı və öz ümumi peşə və ya digər ixtisasının tənqid olunmasından fərqli olaraq, müştərinin işi ilə əlaqəli polis rəsmisinin fəaliyyətinin ciddi şəkildə məhdudlaşdırıldığı Steur Hollandiyaya qarşı*, no. 39657/98, ECHR 2003-XI.).

41. Bundan əlavə, şikayət olunan cərimə hüquqi peşənin etik qaydalarını pozduğuna görə Vəkillər Kollegiyası tərəfindən qoyulmuşdur. Məhkəmə qeyd edir ki, iddiaçı, vəkil qismində, peşəkar fəaliyyət qaydalarına əməl etməyə və müvafiq ədalət mühakiməsinə etimad etməyə və ictimai inamı təmin etməyə borcludur. (bax *Schöpfer İsveçrəyə qarşı*, 20 May 1998, § 29, Qətnamə və Qərarlar üzrə hesabatlar 1998-III).

42. Son olaraq, müdaxilə proporsionallığını qiymətləndirən zaman, kəsilən cərimələrin sərəti nəzərə alınmalı olan faktdır (bax *Ceylan Türkiyəyə qarşı* [GC], no. 23556/94, § 37, ECHR 1999-IV). Bununla əlaqəli, məhkəmə hesab edir ki, iddiaçı ictimaiyyətə açıqlanmayan və öz vəzifəsinin icra etmək hüququna hər hansı nəticə verməyən intizam proseduru ərzində, bu hallar üzrə nəzərdə tutulandan artıq olmayan məbləğdə cərimələnməlidir. Cari iş bu səbəbdən iddiaçıya qarşı yüngül olsa belə cinayət sanksiyası tətbiq olunan *Nikula* (yuxarıda göstərilən) işindən fərqlidir.

43. Yuxarıda göstərilənləri nəzərə alaraq, məhkəmə hesab edir ki, İntizam şurası və yerli məhkəmələr tərəfindən irəli sürülmüş səbəblər yetərlidir və iddiaçıya tətbiq olunan sanksiyalar müdaxiləni əsaslandırmaq müəyyən olunmuş qanuni məqsədlər üzrə mütənasibdir. Bu səbəbdən 10.2 maddəsinin şərhində daxilində mühakiməni müdafiə etmək məqsədilə, müdaxilə demokratik cəmiyyətdə zəruri hesab edilir.

Nəticə etibarilə, konvensiyanın 10-cu maddəsi pozulmamışdır.

II. KONVENSIYANIN 6.1 MADDƏSİNİN İDDİA OLUNAN POZULMASI

44. İddiaçı bundan əlavə şikayət edir ki, işə baxılma müddəti konvensiyanın 6-cı maddəsinin müvafiq vaxt tələblərinə uyğun olmamışdır.

45. Hökumət arqumentə qarşı heç bir etiraz irəli sürməmişdir.

46. Müddət 24 aprel 2003 tarixində iddiaçının intizam halları barədə işə baxılması üçün müraciət etdiyi tarixdə başlayır (bax *Philis Yunanıstana qarşı* (no. 2), 27 iyun 1997, § 46, Qətnamə və qərarlar üzrə hesabatlar 1997-IV) və 20 aprel 2010 tarixində ali məhkəmənin verdiyi son qərarla bitir. Bu səbəbdən müddət vəkillər kollegiyası və iki ədalət instansiya məhkəməsində baxıldığına görə yeddi il müddətinədək uzanmışdır.

Belə uzunmüddətli olaraq işə baxılması səbəbindən, bu şikayət qəbul olunmalıdır.

47. Məhkəmə təkrarən qeyd edir ki, işə baxılması üçün müvafiq müddət işin halı və aşağıdakı meyarlara istinad edərək qiymətləndirilməlidir: işin kompleksliyi, iddiaçı və müvafiq orqanların davranışı və iddiaçının mübahisədə rolu (bax, bir çox digər orqanlar arasında, *Frydlender Fransaya qarşı* [GC], no. 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII).

48. Məhkəmə cari işə oxşar məsələlərlə ortaya çıxan hallarda konvensiyanın 6.1 maddəsinin pozuntusu halını tez-tez müşahidə etmişdir (bax *Frydlender*, yuxarıda qeyd olunan).

49. Ona təqdim olunan bütün materialları araşdıraraq, məhkəmə hesab edir ki, hökumət cari vəziyyətlərdə fərqli bir qənaətə gəlmək üçün onu razı salacaq hər hansı fakt və ya arqumenti ortaya qoymamışdır. Bu işin predmeti ilə əlaqəli, məhkəmə hesab edir ki, işə baxılma müddəti həddindən artıq çox olmuşdur və müvafiq vaxt tələbinə uyğun olmamışdır.

50. Müvafiq olaraq, konvensiyanın 6.1 maddəsi pozulmuşdur.

III. KONVENSIYANIN 41 MADDƏSİNİN TƏTBİQİ

51. Konvensiyanın 41-ci maddəsinə əsasən, aşağıdakılar təmin olunur:

“Əgər Məhkəmə Konvensiya və onun Protokollarının pozulduğunu, lakin Razılığa gələn Yüksək Tərəfin daxili hüququnun yalnız bu pozuntunun nəticələrinin qismən aradan qaldırılmasına imkan verdiyini müəyyən edirsə, Məhkəmə zəruri halda, zərərçəkən tərəfə əvəzin ədalətli ödənilməsini təyin edir.”

A. Zərər

52. İddiaçı maddi zərər kimi 4.241 avro və qeyri-maddi zərər kimi 10.000 avro tələb etmişdir.

53. Hökumət məsələni məhkəmənin mülahizəsinə təqdim etmişdir.

54. Məhkəmə qeyd edir ki, işə baxılma müddəti ilə əlaqəli pozuntu müşahidə edilmişdir. Bu səbəbdən, istənilən təzminat bu fakta söykənməlidir. Məhkəmə hesab edir ki, iddiaçı konvensiyanın 6.1 maddəsinin pozulması nəticəsində müəyyən qeyri-maddi zərəərə məruz qalmışdır və bu bənd üzrə ona 1500 avro təzminat təyin edir.

B. Xərc və məsrəflər

55. İddiaçı həmçinin müstəsna olaraq yerli məhkəmələr tərəfindən ortaya çıxan xərc və məsrəflərə görə 1.073 avro təzminat tələb edir.

56. Hökumət bu iddiaya etiraz edir.

57. Məhkəmənin işə baxmasına əsaslanaraq qeyd edir ki, iddiaçı həqiqətən və zəruri şəkildə ortaya çıxan xərc və məsrəflərin ödənilməsi hüququna malikdir. Cari işdə, məhkəmə qeyd edir ki, yerli məhkəmələrdə ortaya çıxan xərclərin 6.1 maddəsinin tələblərinin pozulmasının isbatı ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Bundan əlavə, məhkəmə qeyd edir ki, məhkəmə qarşısında iş üzrə vəkil tərəfindən təmsil olunmayan iddiaçı konvensiya icraatı ilə əlaqəli hər hansı iddia irəli sürməmişdir. Nəticə etibarilə, məhkəmə iddiaçının xərclər üzrə iddiasını rədd edir.

C. Gecikdirilmiş ödənişlərə görə faizlər

58. Məhkəmə, gecikdirilmiş ödəniş üzrə faiz dərəcəsinin üç faiz dərəcəsi üzərinə əlavə olunmaqla, Avropa Mərkəzi Bankının kredit dərəcəsi çərçivəsində olmalıdır .

BU SƏBƏBDƏN, MƏHKƏMƏ YEKDİLLİKLƏ,

1. Şikayəti qəbul olunan élan edir;
2. Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin pozuntusunun baş verdiyini *qərara alır*;

3. Konvensiyanın 10-cu maddəsinin pozuntusunun baş vermədiyini *qərara alır*;
4. *Qərara alır*:
  - (a) Cavabdeh ölkə konvensiyanın 44.2-ci maddəsinə əsasən yekun qərar qəbul olunduğu tarixdən üç ay müddətində məsələnin həlli tarixində tətbiq olunan dərəcədə cavabdeh ölkənin valyutasına mübadilə edilərək qeyri-maddi zərərlə əlaqəli iddiaçıya 1.500 (min beş yüz) avro təzminat ödəməlidir;
  - (b) Yuxarıda göstərilən üç ay müddət bitdikdən sonra, yuxarıdakı məbləğə hər bir gecikdirilmiş müddət üzrə Avropa Mərkəzi Bankının kredit dərəcəsi çərçivəsində adi faiz dərəcəsi üstəgəl üç faiz məbləğində ödəniş ediləcəkdir;
5. Ədalətli təzminat prinsipləri üzrə, iddiaçının yerdə qalan təzminat iddiasını rədd edir.

Məhkəmələr haqqında qanunun 77.2 və 3-cü maddəsinə əsasən 27 yanvar 2015 tarixində ingilis dilində icra edilmişdir.

Stanley Naismith
Katib

Guido Raimondi
Sədr